

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserat do 30 pett à 2.— Din, do 100 vret 2.50 Din, večji inserati pett vrsta 4.— Din; nočice, poslano, izvenredne reklame, preklic beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5. pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5. I. nadstropje. — Telefon 2034.

Bliža se pravoslavna velika noč

V politični situaciji nastopa velikonočno zatišje. — Razračunavanje med Davidovičevci. — Režimovci se napadajo v časopisu. — Nihče noče nositi odgovornosti za novo vlado.

Beograd, 20. aprila. Z ozirom na predstoječe pravoslavne velikonočne praznike je zavladalo v Beogradu skoraj popolno politično zatišje. Večina poslancev je po odgovoritvi Narodne skupščine odpotovala v svoje volilne okraje. Novi ministri so večinoma še zaposleni s prevzemanjem svojih resorov. Zunanji minister dr. Marinković je danes dopoldne odpotoval z avtomobilom v Topolo, da referira kralju o svojih prvih sestankih s tujimi poslanci, zlasti z generalom Bodrero in mu poroča tudi o včerajšnji seji demokratskega poslanskega kluba. Ta seja je potekla zelo vahnarano. Samo previdnemu in taktičnemu nastopu Ljube Davidoviča je pripisoval, da ni prišlo v demokratski stranki že na včerajšnji seji do popolnega razcepa. Posamezni govorniki so zelo ostro napadli dr. Marinkovića in ostale člane nove vlade, ki so brez odobrenja kluba stopili v vlado.

Tekom današnjega dopoldneva ni bilo nobenih važnejših dogodkov. Ministriški predsednik Vukičević se je ves dopoldne mudil v kabinetu notranjega ministrstva. Povsod se že opaža praznično razpoloženje in tekot prihodnjih dni ni pričakovati kakih važnejših dogodkov.

Beogradsko časopisje se še vedno živahno bavi z zadnjo vladno krizo in

s sestavo nove vlade. Kakor včerajšnja «Politika» tako tudi današnje «Vreme» zavzema oster afront proti vladi in naglašja, da radikalni poslanski klub odklanja vsako odgovornost za početje Vukičević-Marinkovičeve vlade, ki je bila sestavljena brez sodelovanja in brez odobrenja poslanskih klubov. Oni maloštevilni radikalni poslanci, ki navidezno odobravajo sestavo nove vlade, delajo to le v očividnem namenu, da izkoristijo položaj za svoja osebna in politična obračunavanja z nasprotniki.

Značilen je boj med obema glavnima organoma današnjih vladnih strank. Današnja demokratska «Pravda» ostro napada glavno glasilo radikalne stranke «Samoupravo» radi včerajšnjega članka, v katerem naglašja «Samouprava», da odklanja radikalna stranka za sedanjost vladno vsako odgovornost ter naglašja, da je ta članek povzročil v vladnih vrstah veliko razburjenje. Na uvodnem mestu pa napada «Pravda» Svetozarja Pribečevića in samostojne demokrate, ki predhacivajo Davidovičevcem, da so zatajili svoj program in postali srbski plemenski separatisti. Časopisni napadi med demokracijo in radikali pričajo, da nova vlada ni pripomogla do razčiščenja notranjega političnega položaja, ki je z odgovoditvijo skupščine postal še bolj nejasen, kakor je bil poprej.

Vlada snuje nov stranko?

Senzacionalne vesti beogradskih listov. — Sedanji ministri naj osnujejo novo državno stranko, ki upa na zmago pri volitvah. — Zopetni vstop g. Maksimovića v vlado?

Beograd, 20. aprila. Veliko pozornost je vzbudila v političnih krogih vest, ki jo belozijio tudi današnji listi, da je glavni namen sedanjega vladnega ustanovitve nove državne stranke. Ta stranka naj bi nastala iz dela sedanje radikalne in demokratske stranke. Med obojema naj bi se najprej ustvarila nekaka parlamentarna in politična zajednica, ki naj bi se stopnjena pretvorila v novo stranko, ki naj bi nastopila že pri prihodnjih volitvah. Ki bodo bržkone jeseni

ali na zimo. V zvezi s tem naj bi doslej še nezasedena ministrstva dobili zastopniki Slovencev in Hrvatov, ki naj bi delovali med ljudstvom v tem smislu. Nova stranka bi pri prihodnjih volitvah dobila toliko mandatorov, da bi lahko neovirano od drugih strank prevzela in vodila državne posle. Pojavljajo se celo glasovi, da bi naj po 1. avgustu prevzel notranje ministrstvo zopet Boža Maksimović kot znan «strokovnjak» za volitve.

Senzacionalen nastop Anglije proti Italiji

Oster članek «Timesov». — Mussolini je zaigral zaupanje Anglije. — Jugoslavija bo morala apelirati na Društvo narodov. — Bodrero pri zunanem ministru Marinkoviću.

London, 20. aprila. «Times» objavljajo na uvodnem mestu oster članek proti Mussoliniju in njegovi ekspanzivni politiki na Balkanu. Članek naglašja, da je po brutalnem komunističnem, ki ga je nedavno objavil dopisni urad italijanskega ministrskega predstveda, potrdil sum in okreplil utis, da hoče italijanska vlada pustiti Jugoslavijo čakati pred vrati. Tiranski pakt se ne samo v Beogradu, marveč sedaj tudi že marsikje drugod tolmachi tako, da hoče Italija iz Albanije napraviti italijansko kolonijo. Angliji se gotovo ne more očitati, da ni storila vsega za mirno likvidacijo tega spora. Zunanji minister Chamberlain je nasvetoval jugoslovenski vladi, naj ratificira z Italijo sklenjene gospodarske konvencije, dočim je istočasno nasvetoval v Rimu, naj uverijo Jugoslavijo, da tiranski pakt nima namena ščititi gotovih oseb in njih režima v Albaniji, marveč da se nanaša le na teritorialno neodvisnost in nedotakljivost albanskih meja. Dočim je italijanska vlada izjavila, da bo temu nasvetu sledila in je Albanija nato tudi Jugoslavijo pridobila za direktna pogajanja, jih Rim sedaj s takim početjem naravnost onemogoča. To pač najbolj potrjuje dvom in sum, ki se je že od vsega začetka pojavil v Beogradu. Če bo italijanska vlada pri tem vztrajala, bo treba pač najti druga sredstva in pota, da se njeni temni načrti preprečijo. G. Mussolini bo imel priliko, da se prepriča, da si Evropa ne da paliti miru radi osebne ambicije in bolestone manije slučajnih vlastodržcev.

V enakem smislu pišejo tudi drugi listi. «Daily Herald» naglašja, da se je na celi črti izkazalo, da so italijanske

trditve neresnične in da je iz tega razvidno, da miru ne ogroža Jugoslavija, marveč Italija. «Westminster Gazette» povdarja, da je oboroževanje Jugoslavije, v kolikor morda presega normalni obseg, vsekakor posledica postopanja Italije, ki jo s svojo napadalno akcijo k temu naravnost sili. Slej ko prej se je treba pripraviti na to, da pride vsa stvar pred Društvo narodov.

Pariz, 20. aprila. «Ere Nouvelle» ugotavlja, da je kljub agresivni kampanji italijanskega tiska prodrla pravično stališče Jugoslavije in si ga je osvojila sedaj celo Anglija, ki se je do nedavnaj dala premočiti od italijanske diplomacije. Naravno je, da je sprememba angleškega stališča vladne kroge v Rimu silno razočarala. Prav tako pa je tudi jasno, da bo morala Jugoslavija apelirati na Društvo narodov, če bo Italija še nadalje vztrajala na svojem stališču. Na to jo sili ne samo obramba njenega ugleda, marveč tudi njena varnost in mir na Balkanu. Društvo narodov bo moralo g. Mussolinija prisiliti, da postane bolj previden in zmeren pri sklepanju pogodb in ustvarjanju mednarodnih odnosov. Če pa bi Društvo narodov odklonilo tako intervencijo, pa bo s tem postalo aktualno tudi vprašanje njegovega nadaljnjega obstoja.

Beograd, 20. aprila. Včeraj je posestil zunanega ministra celokupni diplomatski zbor. Popoldne je imel zunanji minister daljšo konferenco z italijanskim poslanikom generalom Bodrero. Konferenca je imela v glavnem značaj formalnega obiska. Poslanik Bodrero je seznanil pri tej priliki novega zunanega ministra s stališčem, ki ga zavzema italijanska vlada v sporu z Jugoslavijo.

Borba med Zagrebom in Radićem

Proračun zagrebske oblasti nalaga Zagrebu velika bremena, ki globoko posegajo v mestno življenje. — Obdačenje privatnih nameščencev. — Ostre debate na sejah oblastne skupščine.

Zagreb, 20. aprila. Zagrebska oblastna skupščina je včeraj pričela generalno debato o proračunu. Prvi je povzel besedo Stepan Radić, ki je obširno govoril o proračunu in tolmachi posamezne postavke. Proti splošnemu pričakovanju se v svojem govoru ni z besedico ni dotaknil novega političnega položaja. Proračun izkazuje 76 milijonov izdatkov in 66 milijonov dohodkov. V svrhu kritja izdatkov se uvrja cela vrsta oblastnih doklad, med drugim na trošarino na spirit in žganje, na pivu in vino, na šampanjec in likerje ter posebne takse za varijete, kabarete, kinematografe, zabavne in sportne prireditve, na vse vrste avtomobilov, na zakup lova in ribolova ter na luksuzne pse. Posebne doklade se uvrjajo tudi na zemljarino, na davek privatnih nameščencev in na delniške družbe. Po skoraj dveurnem govoru bivšega ministra dr. Krajača je bila včerajšnja seja ob 13. zaključena in sklicana današnja za ob 7. zjutraj.

Na današnji seji so opozicijski poslanci ostro kritizirali predloženi proračun. V imenu SDS je podal dr. Tomašič daljšo izjavo, v kateri naglašja, da se večina pri sestavi proračuna ni ozirala na to, da bo Zagreb v smislu zakona o razdelitvi države na oblasti izločen iz zagrebske oblasti, da bodo s tem odpadli vsi v proračunu predvideni dohodki, nanašajoči se na zagrebsko mestno občino. V sled tega bo proračun popolnoma nerealen. V ostalem pa naglašja, da opozicija ne more imeti zaupanja v večino, ker je Stepan Radić podpredsednik stranke, obenem tudi predsednik oblastnega odbora, ki bo razpolagal z vsem

ogromnim premoženjem. Upravičena je bojazen, da se bo postopalo partizansko. V tem smislu so iznesli svojo kritiko tudi vsi ostali opozicijski poslanci. Seja je bila popoldne zaključena in se nadaljuje ob 3. popoldne.

POLJSKO DOLARSKO POSOJLO

Pariz, 20. aprila. «Matin» poroča, da je poljska vlada sklenila v Newyorku 70milijonsko dolarsko posojilo (4 milijarde Din), ki ga bo porabila za stabilizacijo svoje valute in za obnovo narodnega gospodarstva.

NOVI FALZIFIKATI FRANCOSKIH FRANKOV

Pariz, 20. aprila. Francoska državna banka je prišla na sled novim falzifikacijam 100frankovskih novčanic. Tekom zadnjih tednov so našli več sto takih falzifikatov. Banka je s svoje strani uvedla preiskavo. Ker pa je v »aféro« zapletenih več visoko stoječih oseb, ni tudi mnogo inozemcev, zaveda ni bila izročena policiji, ker bi preiskava lahko dovedla do težkih diplomatskih zapletljajev.

POPLAVE V BARANJI

Osijek, 20. aprila. Naraščanje Drave je ponehalo. Pač pa Dunav še nadalje narašča, da si je tudi tu opaziti pojemanje, tako da obstoja nevarnost samo še v tem, da slabi in provizorično popravljani nasipi odpovedo in lahko vsled tega pride do poplavl. Pri Belju voda še vedno prodira skozi porušene nasipe, vendar pa se na drugi strani zopet odteka, tako da se ni bati, da bi poplava zavzela še večje dimenzije.

Živinski sejem v Ljubljani

Vsako tretjo sredo v mesecu običajni živinski sejem v Ljubljani je bil danes le srednje živahan radi tega, ker so okolnanski kmetje in tudi iz drugih krajev porabili lepo vreme za poljska dela. Dogon živine na sejem je bil sledeči: 250 konj, 25 volov, 23 krav, 4 teleta in 329 prašičkov za rejo. Prodanih je bilo: 24 konj, do 13. ure, konjska kupčija se popoldne še nadaljuje, 8 volov, 12 krav, 4 teleta in 195 prašičkov za rejo. Cene konjem in prašičkom so neizpremenjene, cene volom so se nekoliko dvignile. Cene so: voli I. 9, II. 8, III. 7.50, krave debele 5—6, klobasice 2.50—3, teleta 11.50—12 kg žive teže. Prašički za rejo 175—200, konji po kakovosti od 500 do 5000 Din. Za inozemstvo ni bila sklenjena nobena kupčija.

Zopetne zmede v Grčiji

Odstop predsednika republike. — Nevarnost oficirske revolte.

Atena, 20. aprila. Radi ponovne odgoditve glasovanja o državnem proračunu je predsednik grške republike Konduriotis odstopil. Kot kandidat za njegovega namestnika se imenuje sedanji ministriški predsednik Zaimis.

Atena, 20. aprila. Kakor se doznava, se pripravlja v oficirskih krogih nova revolucija, ki hoče vrči sedanji režim, pred vsem pa preprečiti nameravani zopetni sprejem 600 rojalističnih oficirjev, ki so bili svoj čas odpušteni. Če bo revolucija uspešna, bo parlament takoj razpuščen in izvedene nove volitve. Za predsednika republike naj bi bil izvoljen Venizelos.

Boji na Kitajskem

London, 20. aprila. Po poročilih iz Sanghaja se je posrečilo Kantoncem severno od Nankinga ustaviti prodiranje severne armade. Bitka je bila ogorčena; število mrtvih cenijo na obeh straneh na 20.000.

Obenem pa prihajajo poročila o vedno hujših spopadih med Kantonci samimi, kjer se razvijajo krvavi boji med nacionalisti pod vodstvom Čiangkaiška in med komunisti.

Reuterjev urad dalje poroča, da je dal kantonski zunanji minister Cen docela zadovoljiv odgovor na zahtevo veseliti po zadoščenju radi masakrov v Nankingu. Zato se vrše sedaj med veseljimi razgovori o novi novi kantonski vladi. Noto bi bila zelo ostra in ultimativnega značaja.

London, 20. aprila. Radi naraščajočih nemirov proti inozemcem, je dobila francoska koncesija v Sanghaju več oklopnih avtomobilov. Kitajski trgovci so silno nezadovoljni z ekstremnim kurzum Kantoncev in pravijo, da pomenja uvedba komunizma na Kitajskem nesrečo za vsa država. Komunistem spravlja vsa gospodarski prevozi države v nevarnost.

Zelo živahno je ob obeh bregovih Jangtsekianga. Na severnem bregu so nameščene čete Čangtsočina, ob južnem pa kantonske. Obe stranki obstreljujeta tuje ladje, ki plujejo po reki navzgor, tako da morejo trgovske ladje pluti le še v spremstvu vojnihi ladij drugih držav. Kitajci so obstreljevali tudi ameriškega rušilca «Cincinnati». V Hankov je dospela angleška križarka «Vindictive» zaradi nemirov, ki jih je pričakovali v zvezi z razkolom med Kantonci.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Effekti: investicijsko posojilo 86 87.50, Vojna škoda 0, 337, Zadožnice Kranjske dež. banke 20, 22, Zastavni listi deželne banke 20, 22, Celjska posojilnica 195, 197, Ljubljanska kreditna 150, 0, Merkantila Kočevje 98, 100, Prastediona 850, 0, Kreditni zavod 160, 170, Trbovlje 450, 455, zakli 455, 450, 450, zakli 450, Vevče 135, 0, Stavbna družba 55, 65, «Šesir» 104, 0.

ZAGREBSKA BORZA.

Effekti: Investicijsko posojilo 86 in pol do 86.75, Ratna šteta 338—338.50, Ljubljanska kreditna 150—252, Hrv. eskomptna banka 104—104.5, Kreditna banka, Zgb. 93 do 95, Hipotekarna banka 59—60, Jugobanka 93—95, Prastediona 850—855, Drava d. d. Osijek 510—515, Isis d. d. 47, Gutman 270, Slaveks 101, Slavonija 22—23.50, Trboveljska 470—475, Union, paromlin 300—308, Vevče 140—142.5, Agraria 54 do 54.50.

Devize: Wien 800.50—803.50, Berlin 13.505—13.535, Italija 286.33—288.33, London 276.20—277, Newyork 56.75—56.95, Paris 222.25—224.25, Praga 168.30—169.10, Curih 10.94—10.97. — Valute: marka 13.385—13.515, lira 282—284.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: 9.13, Pariz 20.3675, London 25.2525, Newyork 519.875, Milan 26.325, Praga 15.395, Dunaj 73.15. Trst: Beograd 34.70, London 95.99, Curih 380.20.

Parlamentarni klubi in nova vlada

Razen radikalnega so imeli včeraj vsi parlamentarni klubi svoje seje. — Različne kombinacije o razširjenju vlade. — Nikič prevzame poštno ministrstvo?

Beograd, 20. aprila. Po prvem presenečenju, ki je zavladalo v vseh političnih vrstah z ozirom na nenadno spremembo režima, so začeli politični krogi že hladnejše presojati položaj. Vsi poslanski klubi razen radikalnega so imeli včeraj takoj po seji Narodne skupščine daljše seje, na katerih so razpravljali o novem položaju in zavzeli svoje stališče napram novi vladi.

Klub SDS je imel dopoldne in popoldne sejo, na kateri je razmotril novo situacijo. Zvečer je bil izdan komuniké, ki naglašja, da se je vlada z odgovoditvijo Narodne skupščine hotela izogniti nezaupnici in izigrala zakon o ministriški odgovornosti. Klub je pooblastil svojega predsednika, da zahteva od predsednika Narodne skupščine takojšnje sklicanje Narodne skupščine k izrednemu zasedanju, da se vlada predstavi skupščini in pokaže, ali uživa zaupanje večine ali ne. Pa tudi z ozirom na zunanje-politični položaj je potrebno, da je Narodna skupščina stalno zbrana, da kontrolira zunanjo politiko in daje potrebne direktive. V svrhu omiljenja gospodarske krize, ki tišje vse sloje prebivalstva, naj Narodna skupščina razpravlja o važnih zakonskih načrtih, zlasti pa o izenačenju davkov. Končno klub obseja, da se iz vladnih vrst širijo verzije o volilnem značaju sedanje vlade, da pa se Narodna skupščina ne razpušči in ne razpišeje volitve.

Radićevci so imeli daljšo sejo, o kateri pa ni bilo izdano nobeno poročilo. Naglašja se le, da bodo definitivno zavzeli svoje stališče napram sedanji vladi na svoji seji dne 29. t. m. v Zagrebu. Stepan Radić je podal daljšo izjavo, v kateri hvali in graja vseovprek. Vidi pa se mu, da je v veliki zadregi, ker še ne ve, ali ga g. Vukičević povabi k sodelovanju ali ne. Zato tudi radićevski klub še ni zavzel stalnega stališča, prav tako pa ni položaj do 29. t. m. v upravnem razčištil.

Nikičevci so imeli daljšo sejo, po kateri pa so bili posamezni poslanci zelo rezervirani. Doznava pa se, da je Vukičević ponudil dr. Nikiču portfelj poštne ministrstva, kar je izzvalo v političnih krogih vtis, da sedanja vlada ne reflektira na sodelovanje radićevcev.

V najbolj mučni situaciji so slovenski klerikali, ki na eni strani še vedno upajo, da jim bo uspelo priiti zopet v vlado, na drugi strani pa so skrajno ogorčeni nad brskiranjem pri reševanju zadnje vladne krize. Včeraj so imeli dolgotrajna posvetovanja v svojem klubu. Posamezni poslanci so skrajno rezervirani in odklanjajo vsako izjavo. Po včerajšnjih posvetovanjih je bil izdan krajši, zelo rezerviran komuniké, v katerem v glavnem poudarjajo, da ni bilo nobenega razloga za spremembo prejšnjega Korošec-Uzunovičevega režima in da bi ne imeli ničesar proti temu, če bi se bila prejšnja vladna koalicija razširila še s kako drugo stranko. Končno naglašja komuniké, da naj se takoj razpišeje volitve, če ima sedanja vlada res volilni mandat.

Splošno pozornost v politični javnosti je vzbudilo dejstvo, da sta imela Davidovičevski

Sklicanje glavnega odbora HSS

Zagreb, 20. aprila. Stepan Radić je sklical za dne 21. maja v Zagreb sejo glavnega odbora Hrvatske seljaške stranke. Seji bodo smeli prisostvovati poslanci, nadalje člani glavnega odbora, predsedniki sreskih organizacij in oblastni poslanci. Glavno točko dnevnega reda tvorijo odobritev novega strankinega pravilnika in reorganizacija stranke na podlagi izkušenj iz dosedanje prakse. Na seji se bo razpravljalo tudi o spremembi in skrajšanju strankinega programa. Članstvo in predsedniki organizacij se seje ne smejo udeležiti. Svoj čas nameravata prekrstitve stranke v narodno seljaško stranko se je opustila, češ da je VI. Uzunovičeva vlada pokazala, da smo še daleč od tega, da bi vladala med vsemi tremi jugoslovanskimi plemeni popolna enakopravnost. Zato je potrebno, da stranka še nadalje ščiti hrvatsko ime.

Ob nastopu nove vlade brez parlamenta

Neparlamentarni način odslovitve stare in imenovanja nove vlade. — Nesposobnost in nedelavnost parlamenta pospešuje težnje po diktaturi. — Usoden poskus novega režima.

Odkar se je osnovala nova vlada z radičevskimi ministri, še ni sestava novega ministrstva povzročila toliko presenečenja in tako živahnih komentarjev, kakor sestava vlade Vukičevićeve. Že to je dokaz, da je ta vlada uvedla v politično življenje nekaj povsem novega.

Senzacionalnost sestave nove vlade je toliko, da se umika v ozadje kritika, kako se je prejšnja vlada odslavila. Tega načina ne more nihče odobravati, bodisi prista ali nasprotnik, zakaj ž njim se potencira do skrajnosti taktika političnega presenečenja, neljalnosti in nezaupnosti. Klerikalni ministri, še prejšnji dan uverjeni, da o krizi sploh ni govora, dobijo vest, da so demisionirali in da je že novo ministrstvo v življenju. To mora imeti za posledico skrajno nezaupnost med strankami; da se manjša stranka v prihodnje izogne vsem eventualnim oškodovanjem iz takega postopanja, bo prisiljena voditi, ako je v vladi, tako politiko, da si z asiguro dobiček, ki ga pozanje takoj in ne more misliti na dalekosežnejše akcije, proračunane na daljše termine. To ali podobno se lahko zgodi vsaki stranki in mora se bolj izpodkoptati solidnost političnega udejstvovanja, kolikor je še ostalo.

Ali take in slične rekriminacije, se gajoče nazaj, stopajo v ozadje spričo drugih važnejših senzacionalnosti nove vlade. Novo ministrstvo, ki je sestavljeno iz posameznikov dveh današnjih najmočnejših, pretežno srbskih strank, pomeni stvarno nadaljevanje onega stremeljenja, kateremu se imamo zahvaliti, da sedi v vladi že dalja časa aktivni general kot šef prometnega ministrstva. To stremeljenje se danes v Evropi označuje kot težnja po diktaturi, ki je zavzela na našem kontinentu že zelo velike dimenzije. Ta težnja po diktaturi se je razvila — ne povsod, gotovo pa v večini držav, — kot reakcija na nedelavnost parlamenta, kot odpor zoper prepočasno in premajhno delavnost političnih strank in njihovga parlamentarnega aparata. V tem je moglo bi se reči, pozitivna stran tega stremeljenja, ker bi mogel strah pred poskusi diktature prisiliti parlamentarne, da revidirajo svoje delovanje in se prilagodijo novemu času, ki zahteva nekaj drugega v današnjih, še vedno

razvrhanih časih, nego n. pr. v idiličnih časih izpred svetovne vojne.

Nedvomno je, da je pri našem političnem preokretu, kakor se uveljavlja tekom zadnjega leta in kakor je dobil vidne oblike osobito v inscenaciji in rešitvi zadnje krize. Parlamentarce so gotovo v veliki meri sami krivi, da je prišlo do takega razvoja stvari, ker so ga s svojo vnebovpijočo nedelavnostjo naravnost izzivali in naposled res izzvali.

Novi kurz v naši notranji politiki je vzbudil pri vseh parlamentarnih strankah odpor, kar je seveda umljivo. Ni pa nujno treba, da bi se odpor razširil na vso javnost. Naš parlamentarizem se je diskreditiral do skrajnosti in ako bi bili novi možje, ki so sprejeli in ki morda prevzemo vodstvo državnih poslov, sposobni izvesti v državi one brezpogojne potrebne remedure v funkcioniranju državnega aparata, ki jih je občinstvo po pravici, a zaman od Narodne skupščine pričakovalo, tedaj bi se Narodna skupščina klavnega spomina niti ne pogrešala preveč.

Toda samo v tem slučaju. Novi režim sprejema nase ogromno odgovornost, zakaj ako njegovo delo ne bo boljše in izdatnejše nego delo dosedanjih vlad, tedaj bo rodil samo neželjo, ki se mora avtomatično obrniti proti njegovim iniciatorjem in posrednikom. Način, kakor se je stvar doslej izvedla in moške, ki so se lotili posla pod novimi devizami, ne nudijo dobrih znamenj za bodočnost. Sicer je vse še v negotovosti; politične stranke, kakor da se še niso dovolj orijentirale in nameravajo, kakor je podoba, vztrajati nekaj časa v vlogi opazovalca, da se pokažejo smeri in metode novega režima. Toda ta doba pričakovanja in neodločnosti bo minila hitro in ako se zaključi negativno za pričenjajoči režim, tedaj bo našel parlamentarizem, ki ima v državi izredno močne in markantne tradicije, energičnih in verziranih zagovornikov, ki ga bodo branili — o tem se ne da dvomiti — z uspehom.

Pričela se je tedaj interesantna doba naše notranje politične zgodovine; danes poznamo šele njen začetek, nadaljni razvoj pa se ji ne da napovedovati.

Dogodki križem Jugoslavije

Okrutna detomorilka. — Zločin abnormalnega trgovskega potnika. — Smrtna nesreča hrvatskega turista.

V Zabacah (Hercegovina) se je v mlado muslimanko Čehlo Jelenterovičev zagledal njen lastni bratranec Salvo Jelenterovič. Ljubimkova sta precej mesecev in tako se je zgodilo, da je Čehla v novembru skrivaj rodila otroka. V bojazni pred sramoto in kaznijo starišev se je odločila k strašnem dejanju: novorojenčka je v hlevu ugonobila z nožem in ga zakopala v gnoju. Po raznih govoricah vaščanov pa so orožniki vendar kmalu razkrili zločin in Čehlo odpeljali v zapor. Ker se je izgovarjala, da je vsega kriv Salvo, so zaprli tudi njo. Te dni se je pred okroglim sodiščem v Mostarju vršila obravnava. Brezsrčno Čehlo so obsodili na tri leta ječe, Salvo pa radi pomanjkanja dokazov o sokrivdi izpustili.

V Jasenovcu na Hrvaškem se je ves veliki teden zadrževal trgovski potnik Milan Mihalič. Dnevno je posedeval v Pajorjevi brivnici, kjer je bil nameščen kot pomočnik 18-letni Ivan Frid iz Daruvara.

Milan Mihalič je Frida poznal iz Bosne. Zasedoval ga je vsepovsod in

tako prišel tudi v Jasenovac. Frid je odločno odklanjal Mihaličeve abnormalne simpatije, kar je moža spravilo v ogorčenje.

Na veliko soboto zvečer, ko so ljudje sedeli k večerji, je sredi trga prekinil tišino obupen smrtni krik. Najbližji sosede, ki so prvi pohiteli iz hiš, so našli mladeniča Ivana Frida mrtvega v mlaki krvi, zabodenega naravnost v srce. Bilo je takoj jasno, da je zločin storil Milan Mihalič, ki pa se je v mraku neznano kam izgubil. Se tisto noč se je za njim odpravila orožniška patrulja in ga na velikonočno nedeljo prignala iz Dubice v Jasenovac.

Zločin znači v tamošnjem kraju pravo senzacijo. Pri mrtvem Fridu so našli več pisem a pri Mihaliču Fridovo fotografijo, ki jo je nosil s seboj. Vse te indicije dokazujejo, da je Mihalič v abnormalni strasti obračunal z mladeničem, ki ga je odklanjal.

Za velikonočne praznike sta se zagrebška planinka Maksimilijan Mandl in Ivan Prišlin odpravila v planinsko pokrajino Biokova nad Splitom. Tja sta

srečno dospela. Nenadni vremenski preokret z viharjem in snežnim metanjem pa ju je prisilil, da sta poskusa zatočišče v nekem skalnatem brlogu.

V ponedeljek zarana sta navzlic neprestanemu metanju skušala prodreti do prve vasi. Jedva tri km pred vasjo Tokićem se je Mandl ves izčrpan zgrudil na tla. Vsa prizadevanja tovariša Prišlina, da bi ga obudil k življenju, so bila zaman. Z velikanskim naporom se je Prišlin privlekel v vas, od koder so nato šli kmetje v spremstvu orožnikov po ponesrečenca in ga prinesli v Tokić.

Vest o smrtni nesreči turista Mandla je v Zagrebu kakor v Splitu vzbudila globoko obžalovanje. Pokojni je bil odlični znanstvenik. Študiral je na vseučilišču botaniku in je stal ravno pred profesorskim izpitom. Bil je navdušen turist, popularen član »Sljemena« in je često prihajal tudi v naše alpe. »Sljeme« bo ukrenilo vse, da se truplo pokojnega znanstvenika in planinarja prepelje v Zagreb, četudi bo transport veljal neusmiljeno vsoto: 80.000 Din.

Zopet železniška nesreča pri Lazah

France Perovšek, železniški delavec iz Laz je danes jutraj, ko je bil prost, pomagal nekemu posestniku spuščati po drži hode s hriba v bližini železniške proge. Okoli 8. zjutraj je ob progi sedeč zavil zavajet. Ob 8.20 je privozil mimo tovarni vlak št. 642. Cilinder lokomotive je Perovška zadela tako nesrečno v levo senco, da se je nezvesten zgrudil v jarek. Strovo jedodja, ki je nesrečo zapazil, je takoj vlak ustavil, Perovška naložil v službeni voz ter ga odpeljal v Ljubljano. Z glavnega kolodvora so težko ranjenega delavca prepeljali v rešilni voz in ga javno bolnico, kjer so ga zdravili na II. oddelku takoj operirali. Ves dopoldan je bil nezvesten in niso mogli dobiti o njem nikakih podatkov in podrobnosti, kako se je zgodila nesreča. Perovšek ima prebito lohanje.

Na progi Zalog-Laze je to letos že tretja nesreča. France Perovšek se je ponesrečil skoro na istem mestu, kjer je ponoči v nedeljo vlak povozil zavirača Ivana Zavrta, ki ga je popolnoma raztrgal.

Iz ljubljanske velikonočne kronike

Pretepi in tatvine.

Ljubljanski vročkovrveč je seveda velikonočni »fajrot« zopet dal željeno priliko popivanja in koncev koncev tudi pretepanja. Tako je že v soboto zvečer prišlo na raznih krajih do pretepanj in izgredov, ki so imeli reprimzo v nedeljo in ponedeljek zvečer, svoj finale pa pred politico.

Pri Razumu na Zabjeku so se po precejšnji pijaci razgrel in stekli štirje gosti. Obdelovali so se s pestmi, eden se je poslužil tudi batine. Red je napravil stražnik s pendrekom in beleznico, v katero je zaznamoval imena dičnih pretepančev.

Izredno hud špektakel je bil v soboto zvečer na Vodnikovi cesti, kjer sta dva divjaka napadla delavca Filipa Gabrina. Brez pravega povišja sta ga podrla na tla in hodila po njem. Povzročila sta mu precej težke poškodbe in prideta pred sodnike.

V Lasanovci gostilni na Vodnikovi cesti sta isti večer povzročila pretep rabijantna pretepača Ivan in Friderik. Obdelovala sta Ferdinanda Abaca po glavi, da je močno krvave. Kmalu nato se je v isti gostilni stepla večja družba pivec, ki pa jih je policija kmalu ugnala.

Težka nezgoda je za Veliko noč prizadela trgovskega potnika Marka Damjanoviča, uslužbenega pri tvrdki Popovič. V soboto, jopoludne je na Prulah padel s koleasa in priletel tako nesrečno ob tla, da je obležal nezvesten. S težkimi notranjimi poškodbami so ga prepeljali v bolnico.

S tatvinjo je bil za Veliko noč obetno oškodovan dijak Joško Černe iz Siške. Pustil je svoje kolo znamke Styria, vredno 2500 Din pred hišo ekonomskega skladišča, in komaj se je malo odstranil, že je kolo zajahal neznan uzumovitelj od dirjal v neznan smer.

V Cigaletovi ulici so neznanj talotje vdrl v barako, kjer počiva mestni valjar. Odvili so s stroja piščalko, več vijakov in manjših delov ter vse skupaj odnesli. Za Veliko noč se od tega plena niso nasitili, a čim jih vlovijo policija, pojdejo na ričet.

Prosveta

Is gledališke pisarne. »Madame Butterfly«, ta izredno priljubljena opera nesmrtnega italijanskega komponista Puccinija se poje jutri, v četrtek zvečer v ljubljanski operi s ga. Loviščeto, gg. Banovcem in Mitrovičem v glavnih vlogah. Tekom prihodnjih tednov priredi uprava Narodnega gledališča v Ljubljani v dramskem gledališču par mladinskih popoldanskih predstav z izredno nizkimi cenami. Sedeži v parterju ter v ložah I. reda so po 6 Din, sedeži v balkonskih ložah na balkonu in galeriji po 4 Din, stojišča pa po 2 Din. S temi predstavami hoče dati gledališka uprava tudi najrevnejšim slojem ljubljanskega prebivalstva odnoso njihovi mladinski možnost, da morejo posesti gledališke predstave. Prva taka predstava se vrši v četrtek, dne 28. t. m. popoldne ob treh. Vprizori se Golieva mladinska igra »Triglavska bajka«. Prijave za to otroško predstavo sprejemajo posamezna šolska vodstva ljubljanskih osnovnih šol in dekliških šol.

Novi ravnatelj drame v zagrebškem Narodnem gledališču. Milan Begović je včeraj nastopil svojo službo. Zagrebška javnost se nadeja, da bo novi ravnatelj kol preizkušen gledališki mož povedel zagrebško dramo k uspešnemu razvoju.

Sport

Še nekatere velikonočne tekme:

PRAGA: Slovan (Dunaj) — Slavija 2 : 2 (2 : 0); Slovan — Viktorija Žižkov 3 : 3 (1 : 1).

TEPLICE: Sportklub (Dunaj) — F. C. Teplitz 2 : 1. Drugi dan je zmagal FCT z 2 : 0.

BUDIMPEŠTA: Praška Sparta je igrala tri dni v Budimpešti, a brez glavnih stebrov svojega moštva, slovitih krilcev Kade in Kolenateja. V petek je igrala proti Hungariji 3 : 3, v nedeljo izgubila proti F. T. C. 5 : 1, v ponedeljek pa proti Újpesti 5 : 2 (5 : 2).

AMSTERDAM: Češkoslovaška (amaterji) — Holandska 1 : 8. Težak, a previsok poraz čeških amaterjev.

TURIN: Italija — Portugalska 3 : 2 (1 : 0) Druga garnitura Italije je porazila Luksemburško 5 : 1.

SANTANDER: Španija — Švica 1 : 0. GRADEC: Jugoslovski dijaški tim — SASK 5 : 2 (1 : 1). Jugoslovski tim je sestavljen iz graških jugoslovskih dijakov.

DUNAJ: Delavska meddržavna tekma Nemčija — Avstrija 3 : 1 (0 : 1).

NEWYORK: Nacional Montevideo (Uruguay) — Brooklyn Wanderers 2 : 0 (0 : 0).

— **Grški listi o gostovanju Hermesa v Gradcu.** O gostovanju šišenskega Hermesa v Gradcu prinaša »Tagespost« sledečo kritiko: Hermes, ki je dolgo plasirani ljubljanski klub, je na velikonočno nedeljo igral proti klubu Straßenhahner, v nedeljo pa proti Rapidu, je tehnično se neizpolneno moštvo. Moštvo je telesno krepko, igra zelo požrtvovalno in s silo, a brez prave kombinacije in taktike. Tehnično ljubljanci niso na višini, v stopingu in kratkih pasovih nesigurni. Vsekar so v prvi igri zaslužili zmago, katero pa jim je preprečil z napačno odločitvijo sodnik. Igra je bila odprta in izenačena.

— **Stanje prvenstva na Dunaju.** Admira 17 tekem, 26 točk; B. A. C. 15, 23; Ha. koah 22, 22; Rapid 17, 21; Austria 17, 19; Simmering 17, 19; F. A. C. 17, 19; Vienna 17, 18; Wacker 17, 18; Slovan 18, 15; W. A. C. 15, 10; Sportklub 16, 9; Rudolphfugl 17, 4.

— **Iz LHP (službeno).** Danes ob 20. seja upravnega odbora. — Tainik.

FILM

Asta Nielsen, največja filmska tragedka, se je po daljšem odmoru vrnila svojem prvotnemu poklicu — filmu! S prvimi filmske umetnosti (Werner Krauss, Alfred Abel itd.) sodeluje v senzacijnem velefilmu »Laster der Menschheit« (Kokain), ki se ravno predvaja s triumfalnim uspehom v Berlinu in Londonu. — V Jugoslaviji se ta velefilm še ni predvajal.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 20. aprila 1927; katoličani: Marcellin, Tivadar; pravoslavni: 7. aprila, Kalinop.

Jutri: Četrtek, 21. aprila 1927; katoličani: Anzelmi; pravoslavni: 8. aprila, Iridion.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Ona iz varijetajca. Gledališča: Drama: »Vojček« B. — Opera: »Figarova svatba« A.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposveljska cesta. Jutri: Ramor, Miklošičeva cesta; Trukoczy, Mestni trg.

Solnce zaide danes ob 18.51, vzide jutri ob 5.07 in zaide ob 18.52. Mesec vzide danes ob 21.38, zaide jutri ob 6.33 in zopet vzide ob 22.48.

ZA NAŠE NAROČNIKE.

Danes in jutri so na vrsti naročniki z izkaznicami C, C in D.

Nezadovoljstvo na vsej fronti

O sestavi nove vlade pravijo beografske novine, da so se znašli rogovci v vreči. Tako po sestavi je pričelo razvrščanje v dve fronti: v zadovoljne in nezadovoljne. Toda zdaj obstaja samo še ena fronta: fronta nezadovoljnih. Stvar je namreč v naslednjem:

Niso nezadovoljni samo poslanci, ki izgubijo masne dnevnice, in bivši ministri, ki ne bodo več prejeli impozantnih ministrskih prejemkov. Marveč so nezadovoljni tudi novi ministri, ker za ta mesec ne prejmejo niti pare. Bivši ministri so namreč ob prvem preletu plačo za ves april in bo torej blagajnik moral novim ministrom odgovarjati, ako se pojavijo pri blagajni.

— Prvi april! To je huda stvar. Kdo je še kaj zastoj storil za to našo grešno državo! Pa naj ji do konca meseca zastoj služijo novi ministri? Tega ne pomni svet.

Iz tajništva ZKD

Naš kulturni dan.

ZKD. Ljubljana naproša vsa svoja društva, ki so priredila na velikonočni ponedeljek kakor akcijo v korist kulturnega fonda, da ji temudoma poročajo o uspehu teh prireditelj. Nabrani znesek naj se pošlje centrali ZKD v Ljubljano, na čevok no položnico pa napiše opomba »Kulturni dan«.

Ostala podeželska društva, ki doslej še niso priredila nobene take prireditve, naprošamo, da store to sigurno vsaj do konca maja, in sicer na najuspešnejši način. Več društev v enem kraju naj izvede akcijo skupno na en dan. Eventuelno potrebni znaki po 1 Din, 2 Din, 5 Din in 10 Din so na razpolago v tajništvu ZKD v Ljubljani.

Ljubljanska društva ZKD in ona iz bližnje okolice (Šiška, Moste, Vič), so sklenila na svojem delegatskem zborovanju dne 13. t. m., da prirede »Naš kulturni dan« v Ljubljani na nedeljo, dne 1. maja s prodajanjem znakov naprednemu občinstvu. Vsako društvo naj nam stavi takoj na razpolago čim večje število članov, ki bodo pomagali akcijo izvesti kar najbolj častno in uspešno. Do sobote dne 23. t. m. naj nam javi vsako društvo imena in točen naslov svojih članov, ki so nam pripravljeni pomagati. Strnite se vsa ljubljanska društva v trdno in mogočno napredno fronto, pomagajte nam vsi, da bo uspeh časten in da bomo tudi mi lahko pomagali Vam v Vašem težkem boju!

Nov filmski spored za deželo. Za svoja podeželska društva si je izposodila ZKD izredno poučen 5 dejanski film »Newyork in njegovi prebivalci«. Film ostane v upravi ZKD le en mesec, vsled česar naj društva, ki žele videti ta zanimiv spored, nemudoma sporoče svojo željo tajništvu ZKD Ljubljana.

Luctno Zuccoli:

Tišina, ki ubija

Poročevalec me je spremljal po zakotnih ulicah, po katerih se ne da hoditi z razpetim dežnikom, ker so preozke. Srečala sva malo ljudi, pa še teh nisva dobro videla, ker so luči slabo brlele. Res je treba imeti dušo, vajeno samote, dušo, ki ne pozna malodušnosti, ako hoče človek uživati ta mrak in to tišino. Kaj je mar tišina in mrak tem Benečanom, mojim prijateljem, ki imajo tu svoj dom, rodbino in radost? Njihova radost je zakopana v mraku in tišini kakor skopuhova skrinjica v tajnem podzemnem rovu. Vanda Zabinska pa ni imela ničesar. Od doma je pobegnila iz ljubezni do moža in on, ki mu je žrtvovala vse, jo je zapustil. Njena rodbina je bila daleč, radost je izgubila iz njenega življenja. Tišina se je polastila sirote in jo zadušila.

Ustavil sem se. Poročevalec je stopil naprej v hotel. Govori z vratarjem, potem z ravnateljem. Ravnatelj mi pride naproti in me pozdravi.

Nikogar nisem pustil v sobo — je dejal. Vas pa pustim, novine ne poznajo ovir. Brzojavili smo rodbini. Ali se bo o tem mnogo govorilo? Take govorice nam škodujejo. Veselilo bi me, ako bi se ta zadeva potlačila. K sreči imamo ob tem časa malo tujcev. Tako presenečenje! Nevraštenja! Ni mogla prenašati tišine. Ubogo dekle! Dame so ji poslale rože, mnogo rož. Sicer boste pa sami videli. Leži v drugem nadstropju, soba št. 34.

Odšel sem po stopnicah gori. Vrata sobe št. 34 je stražil mestni redar, ki me je pustil v sobo, ko je spoznal poročevalca.

Komaj sem prestopil prag, mi je udaril v nos vonj vijolic. Bilo jih je toliko, da je imela razsvetljena soba barvo temnega ametista. Povsod je bilo polno vijolic. bile so raztresene po mizi, po stolah in po tleh. V obliki venca so objemale zrcalo, v katerem se je včeraj videla dekliška postava, jutri bo pa stal pred njim utrjeni potnik.

In ta tišina! Res, v sobi je vladala pretežka tišina. Če silence, če maudit silence! Okna gledajo na Canalzazzo, ki ga je zastrla gosta megla. Sliši se samo ritmično padanje dežnih kapljic, ki silijo iz žleba na strehi nad vodom v hotel. Enakomerno, kakor ura, ki meri čas, udarjajo ob streho in šepetajo, da dežuje, da nepravstano dežuje. Drugače je vse tiho.

Vse sem si ogledal. Na toaletni mizi leži glavnik iz svetle želvovine, okrašen s steklenimi brilianti, ki žare med vijolicami. Poleg njega leži črn baržunasti trak, ki ga je menda hotela vplesti v lase, in majhno ročno zrcalo v okvirju iz slonove kosti.

Vse sem si ogledal. Na drugi strani sobe stoji postelja, na nji leži truplo. Tja si še ne upam pogledati. Čutim na sebi poročevalčev pogled. Poročevalec stoji nepremično sredi sobe in me presenečeno gleda. Ne razume moje bojazni.

In res sem se po nepotrebnem bal. Nič ostudnega ni bilo v prizoru, ki

se mi je nudil, ko sem stopil odkrite glave k svetli kovinski postelji. Vanda je ležala znak, roke so ležale nepremično ob njenem telesu, lasje so bili razčesani. Bila je v črni baržunasti obleki, ki je izpreminjala njene kodre v zlato reko. Oči je imela zaprte, ustnice blede.

A ženske, ki so jo položile na mrtvaški oder, so jo skoraj zakopale v vijolice, tako da je bila postelja podobna livadi, polni pomladnega cvetja. Zdelo se je, da deklica leži na livadi in počiva.

— Kaj pa je to? — sem zašepetal ves prestrašen.

Kraj glave mrtve mladenke sem zagledal obrazek z odprtimi, smehljajočimi se očmi, obrazek deklice, ki je na prvi pogled med vijolicami nisem opazil.

— To je njena punčka, — mi je pojasnil poročevalec. — Našli so jo kraj nesrečne devojke in jo pustili tam.

Punčkal! Bila je plavalasa lutka v črni baržunasti obleki kakor Vanda. Smehljala se je in ozivljala prizor smrti, tako da sva jo gledala kot živo dete. Bila ji je prijateljica, legla sta skupaj in skupaj bosta pokopani. Svetle oči so me radostno in naivno gledale, kakor bi hotele reči: »Ne bodi žalosten. Nama z Vando je dobro, saj počivavi sredi krasnih vijolic. Videla sem, kako je plakala, zdaj pa mirno spi. Znanje so mi vse njene tajne in vem, da je storila prav, ko je šla prostovoljno v smrt. Ne budi je, pusti jo, naj spi...«

Zdelo se je, da je lutka res srečna:

da more ležati z mlado gospodinjjo sredi rož. Njene oči so se smehljale in njen rožnati obrazek je imel izraz skoraj smešnega miru.

— Ali ni pustila pisem? — sem vprašal tiho.

— Samo eno pismo svoji rodbini, ki je bilo pa zadržano. Če se ne motim, sem vam to že povedal.

— Ljubčku pa nič?

— Nič.

— Dobro. Zaničevanje!

In sam ne vem, zakaj me je ta okolnost tako razveselila, da sem začel glasno govoriti.

— Vrnila se je k lutki, — sem pripomnil tiše.

Če jo človek vidi tako blede, tako plavalasa, tako mlado, ležečo v črni baržunasti obleki, za vratom tesno zapeti, bi mislil, da ji je bila ljubezen časa grenkega napoja in da ji lutka bolj pristaja.

Tujka, zapuščena v mestu tišine, se je vrnila k lutki kot edini prijateljici.

Sinoči sta se pregovarjali. Obe plavalaski, obe v črnih baržunastih oblekah, obe naivni in zmedeni, sta si potražili svoje gorje.

— Sama sem, — je dejala Vanda.

— In trpim, strašno trpim. Kaj naj počnem?

— Jaz pa ne trpim, — je odgovorila lutka iz voska in lesa. — Vesela sem zato, ker nimam srca, ki utripa. Slišiš, kako se smejem?

Moje srce premočno bije, grozno utripa v duši me... Ne morem se smejati... Vidiš, da plačem?

— Zakaj pa ne ustaviš svojega srčka? Ustavi njegovo utripanje, ako ti povzroča bolečine, pa se boš lahko smejala.

— Misliš?

— Seveda! Videla sem nekega urarja, ki je imel prodajalno poleg izložbe nega okna, v katerem sem stanovala, preden si me kupila, kako je ustavil uro, ker je prehitevala, obupno tikala in divjala, kakor tvoje srce. Mar ni srce tvoja ura? Ako bežlja in ti povzroča bolečine, jo moraš ustaviti.

Tedaj je položila Vanda lutko na posteljo in vzela samokres.

— Čakaj, ustavim jo.

Nagnila se je na blazino k lutki in sprožila.

— Glej, srček se je ustavil! — je dejala lutka. — Ze stoji in ne boli te več. Spiva!

Vanda je zares zaspala, a lutka bedi z mirnim smehljajem in široko odprtimi očmi nad njenim snom. Gleda me, kakor bi hotela reči, da je zdaj vse dobro.

— Pojdiva! — sem zašepetal. — Pustiva ju pri miru.

Ustavila sva se na pragu in previdno odpr

To in ono

Zopet letalska nesreča

V soboto popoldne bi se imela vršiti v Annabergu na češko-saksonski meji letalska svečanost. Iz Kamenice so poletela ob lepem vremenu tri nemška sportna letala, ki so se nameravala udeležiti svečanosti. Nad gorskim grebenom Gellenauer Höhe je presenetil letala silen vihar. Dva aeroplana sta se obrnila in vrnila v Kamenico, dočim je tretje sportno letalo izginilo v snežnem metežu.

Ob dveh popoldne je tretje letalo padlo blizu Annaberga. 30-letni pilot Martin Unger je bil takoj mrtev, dočim je zadobil drugi pilot Erich Henzel samo lahke telesne poškodbe. Letalo se je popolnoma razbilo. Kaj je vzrok nesreče, še ni znano. Zdi se, da je pilot izgubil ravnotežje odtod, da se je aeroplan pri naglem obratu prevrnil. Letalska svečanost je bila radi smrtni nesreče odpovedana. Unger je bil znan sportni letalec iz Lipskega. V Annabergu je hotel izvajati skoke s padalom. Nesreča je hotela, da padalo v kritičnem trenutku ni funkcioniralo.

Ograja v angleškem parlamentu

Angleški ministrski svet je sklenil, da bodo imele Angležinje odlej volilno pravico že od 21. leta. V parlamentu so bile Angležinje doslej zelo prikrajšane. Odkazana jim je bila namreč galerija, podobna kletki, kakršne imajo nekatera sodišča za zločince. Galerija za ženske je od tal do stropa obita z latami in sicer tako na gosto, da bi mogla ženska pomoliti v skupščinsko dvorano samo jezik, ako bi bil tako dolg in špičast. Angleški parlament je dal pred leti ogradijo to galerijo, da bi se zavaroval pred vsiljivimi in zgovornimi ženskami.

Angležinje, ki so hotele prisostovati sejam spodnje zbornice, so morale stati za ograjo. Parlament je segel po tem obrambnem sredstvu v dobi sufražetk, ki so se borile za volilno pravico na ta način, da so obmetavale poslance z galerije z guilimi jajci. Poslanci so odgovorili na to izzivanje z gosto ograjo.

Zdaj smejo Angležinje tudi na neograjeno galerijo. Poslanke sede celo v

skupščinski dvorani in sicer z lornoni v rokah in klobuki na glavah, kakor nekateri poslanci, ki cilindrov niti med zasedanjem ne odlože. Nekateri poslanci imajo vsak dan drug klobuk, kljub temu pa straši nad njihovimi glavami gosta ograja iz lat, ki napravi zelo mučen vtis. Vprašanje je, da-li bo ograja zdaj, ko so dobile Angležinje neomejeno volilno pravico, odstranjena, ali pa jo obdrže kot zgodovinsko zanimivost.

Bestijalen umor na Češkem

V petek zjutraj se je raznesla po vasi Malonice pri Domažlicah na Češkem pretresljiva vest, da sta bila posestnik Tomaž Kustka in njegova žena Ana na bestijalen način umorjena. Kustka je bil umorjen s sekiro, njegova žena pa zadavljena. Zakonca Kustka nista imela otrok. Pri delu sta jima pomagala 27-letni hlapec Jan Matejovič in njegova nečakinja, 17-letna Božena Matejčková, ki je bila pri Kustkovih za dekle, obenem pa Matejovičeva ljubica.

Omenjenega dne je prihitela Matejčková zgodaj zjutraj k ženi vaškega kovača in ji povedala, da gospodar in gospodinja še nista vstala, da so vežna vrata zaklenjena in da se nihče na trkanje ne odzove. Kovač je obvestil o tem župana in ko sta stopila v izbo, sta zagledala grozen prizor. Kustka je ležal v mlaki krvi pod mizo, njegova žena je bila blizu trupla. Obešena kmetica je imela razpraskan obraz. Na mizi je ležalo pismo, v katerem Kustkova sporočata, da zapuščata posestvo in ves denar svoji dekli Matejčkovici. Hlapec in dekla sta opetovano zahtevala, naj jima zakonca Kustka izročita posestvo, da bi se mogla po njuni smrti poročiti. Orožniki so oba aretirali, ker sta osumljena umora. Hlapec in dekla umor trdovratno zanikata.

Nadaljna preiskava je dognala, da je bil Kustka umorjen v odsotnosti svoje žene. Morilec ga je napadel, ki je ležal na klopi za mizo. Po smrtnih udarcih s sekiro je padlo njegovo truplo pod mizo. Rane so bile tako globoke, da so izstopili možgani na čelo. Nje-

gova soproga se je mudila ta čas najbrž v staji in ko se je vrnila v izbo, ji je vrget morilec zaniko za vrat ter jo obesil na vrata.

Osumljeni hlapec se je vrnil nedavno iz ječe, kjer je odesel 6 let radi poskušene umora. Spočetka je živel z gospodarjem in gospodnjo v prijateljskem razmerju, ko je pa Kustka energično odklonil zahtevo, naj prepíše posestvo na hlapca in dekle, so se začeli ponavljati prepiri. Hlapec in dekla sta tako brezobzirno nastopala proti gospodarju, da jima je moral slednji službo odpovedati. V soboto bi morala zapustiti Kustkov dom. Proti Matejoviču in njegovi nečakinja priča v prvi vrsti omenjeno pismo, v katerem zapuščata zakonca Kustka posestvo hlapcu in dekli. V nedeljo se je raznesla po okolici vest, da se je aretirani hlapec v preiskovalnem zaporu obesil. Ta vest še ni potrjena. Včeraj se je vršil pogreb obeh žrtev bestijalnega umora.

Osveta pariških midinetk

Pariške midinetke so znane po svoji ljubeznivosti, od katere imajo baše največ koristi študentje. So pa tudi bojevit, kar so dokazale te dni, ko so nastopile proti članom francoske Akademije znanosti in umetnosti. Privošile so se jim na ta način, ki spominja na prizore v sovjetski Rusiji, kjer so komunisti že opetovano sežigali na moskovskih in petrogradskih trgih slamače, ki naj bi predstavljali razne evropske državnike.

Pariška Akademija znanosti in umetnosti izdaja velik francoski slovar, v katerem hoče zbrati vse francoski jezikovni zaklad. S tem slovarjem hoče jezikoslovci očistiti tudi književno francosčino, v kateri je mnogo izrazov, ki se jim ne zdi primerni. Zato nekaterih izrazov nočejo sprejeti v slovar, dasi so splošno v rabi. Jezikoslovci so prišli do črke M, kjer so našli na znani pariški izraz midineta. Tako se imenujejo v damskih salonih zaplene mladenke, ki raznašajo med opol-danskim odmorom odjemalkam norečne obleke in klobuke. Jezikoslovci izraza midineta niso hoteli sprejeti v novi slovar. Midineta so jim to zelo zamerile. Dometile so se s študenti, s katerimi imajo tesne stike, da se skupno osvetijo članom Akademije. Preskrbele so si figurino akademika, ga oblekle po predpisih akademije in osvetla se je pričela. Strašilo s tako zvanim maršalskim klobukom, na katerem je

vihralo nojevo pero, so dvignili študentje na rame in ga odnesli v spremstvu midinetk na most pred Akademijo, kjer so ga vrgli v Seino. Midineta so ta čas žugale s pestmi v smeri proti Akademiji in obkladale akademike z najbolj izbranimi psovskami. Ali pa bo ta osvetla kaj zalegla, je seveda drugo vprašanje.

Dva senzacionalna procesa v Ameriki

Vsa ameriška javnost te dni z nepetimi zanimanjem zasleduje potek dveh senzacionalnih procesov. V enem je že padla odločitev, obsodba v drugem pa bo izrečena v najkrajšem času.

Prvi proces se je vršil v začetku aprila pred sodiščem v New Yorku proti Italijanu Franku Caruso. Zločin, ki ga je zagrešil temperamentni Sicilijan, ki ni v nikakem sorodstvu s slavnim tenoristom, skoraj nima primere v zgodovini sodobne kriminalistike. Caruso je oženjen in oče petih otrok. Lansko leto je njegov šestletni sinček Joško obolel na difterijo. Pozvani zdravnik dr. Pendola je dal dečku močno injekcijo, ki pa ni pomagala in je deček kmalu nato umrl. Nekaj minut po otrokovi smrti je stopil v sobo zdravnik dr. Pendola. Ko ga je Caruso zagledal, je pobesnel, navalil nanj in ga umoril. Pred poroto se je Caruso zagovarjal, da je bil zdravnik kriv smrti njegovega sina. Zapisal mu je baše zdravlilo, o katerem je bil lekarnar mnenja, da je premočno za šestletnega dečka. On da je zdravnik opozoril na lekarnarjevo izjavo, dr. Pendola pa je baše odvrnil, da ga to nič ne briga. Ko je drugi dan zdravniku omenil, da je deček umrl, se je dr. Pendola samo ironično posmehnil. To ga je spravilo iz ravnotežja in kakor blazen je navalil na zdravnika. Kaj se je zgodilo dalje, se ne spominja več. Porota je Carusa kljub temu zagovor in kljub olajševalnim izpovedim prič obsodila na smrt na električnem stolu.

V nedeljo 20. marca so našli v njegovem stanovanju umorjenega urednika revije »Motor Boat«, Arturja Synderja. Na glavi je imel dve težki poškodbi, vrat pa je bil zadrgnjen z žico. Vse stanovanje je bilo v največjem neredu, pohištvo razmetano in prevrnjeno. Synderjeva žena je ležala zvezana in onesveščena na tleh. Vse je kazalo, da je bil izvršen roparski umor. Potek

preiskave pa je pokazal, da gre za neverjetno rafiniran zločin, ki ga je zasnovala demonska žena Synderja. Synderjeva je na policiji izjavila, da sta se z možem okoli 2. zjutraj vrnila domov, v stanovanju pa ju je napadla tolpa banditov in umorila moža. Banditi so udarili tudi njo po glavi, da se je onesvestila, nato pobrali razne dragulje in pobegnili.

Policija pa je »oropane« dragocečnosti našla skrite v žimnici postelje. To je vzbudilo sum, da je Synderjeva roparski umor fingirala. Ta sum je bil še podkrepjen, ko je policija ugotovila, da je imela Synderjeva ljubavno razmerje s svojim podnajemnikom Grayem, ki je bil nato tudi aretiran. Na policiji je Gray sprva odločno tajil umor, toda Synderjeva se je medtem pod težo dokazov udala in priznala, da je Gray umoril njenega moža. V spanju ga je najprej kloroformiral in nato dvakrat udaril z železno palico po glavi. Tretjič ga je udarila žena sama po glavi. Dne 20. aprila, torej že mesec dni po dogodku sta prišla oba obtoženca pred poroto. Za proces vlada po vsej Ameriki ogromno zanimanje. Razpravi prisostvuje več sto novinarjev in prvi dan procesa je na tisoče ljudi oblegalo sodno poslopje, toda nihče ni dobil vstopa v razpravno dvorano. Obravnava bo trajala več dni.

× **Reka Mississippi prestopila bregove.** Iz New Yorka poročajo, da je reka Mississippi radi neprestanega deževja močno narastla. Prestopila je bregove in poplavlja prestono poljo. Na krajih, kjer je reka v normalnem stanju široka 1 miljo, se je razlila zdaj na 15 miljo. Njeni pritoki so porušili že 15 nastpov. Nekateri deli New Orleansa so že poplavljeni. V poplavljenih krajih je ostalo 24.000 oseb brez strehe. V nedeljo je voda porušila tri nasipe ob pritoku Arkansasa.

× **Velika poneverba v švicarski Narodni banki.** Blagajnik švicarske Narodne banke Kessler je na velikonono soboto nenadoma izginil. Poneveril je 560.000 švicarskih frankov. Policija je izdala za njim tirnico.

× **Rudniška katastrofa v Franciji.** V rudniku blizu Morsa se je porušilo več ro-vov, v katerih je našlo smrt mnogo rudarjev. Doslej so potegnili izpod razvalin 26 trupel. Devet rudarjev še pogrešajo.

× **Vihar na Azovskem morju.** Na Azovskem morju je divjal te dni strahovit vihar, ki je povzročil zlasti na severni obali mnogo škode. Del Taganroga od valov poplavlja.

Bili kakršnikoli časi brez Palma življenje ni.

Kot družabnik
s kapitalom Din 25.000 pristo-pim v kako trgovino z mešanim blagom ali pa samo v spekerijsko. — Dopisi pod »Dobro iz-vežban/938« na upravo »Slov. Naroda«.

Skladiščnik
starejša moč — išče stalno mesto pri večjem podjetju v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod »Skladiščnik/937« na upravo »Slov. Naroda«.

Žagovodja
želi nastopiti službo pri kakem večjem podjetju, zmožen samostojnega vodstva in dober organizator delavstva. Reflektira samo na stalno službo pri večjem podjetju. Gre tudi izven Slovenije. — Ponudbe pod »Žagovodja/934« na upravo »Slov. Naroda«.

Kemična pralnica in barvanje oblek
v najrazličnejših barvah izvršuje dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah.
Anton Boc, Ljubljana, Šelenburgova ulica 61. Tovar: Vič-Glince.

Moško kolo
dobro ohranjen, napredaj za 1600 Din. — Ponudbe pod »Kolo/939« na upravo »Slov. skega Naroda«.

Posest
Realitetna pisarna družba z o. z. **LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 4** sprejema prijave in posreduje pri oddaji stanovanj, sob, trgovskih in obrtnih lokalov, za oddajalce popolnoma brezplačno. Nudi prevzemnikom veliko izbiro v stanovanjih, samskih sobah, trgovskih in obrtnih lokalih po nizkih pristojbinah. Za oddajalce najboljša pri-tika oddaje stanovanj, ker brez vseh stroškov. 43/L

Dve meblovani sobi
v sredini mesta, event. z uporabo kuhinje — takoj oddam. — Ponudbe pod »Stanovanje 90« na upravo »Slov. Naroda«.

Ključavničarski pomočnik
izkušen v večjem podjetju, dober delavec, mlad in močan, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo za takoj ali pozneje. Gre v začetku tudi za manjšo plačo. — Ponudbe pod »Podjeten/957« na upravo »Slov. Naroda«.

Mlada gospa
z daljšo pr., so, značna steno-grajalje strojepisja ter vseh pisarn. del — išče službo. Nastop lahko takoj. — Ponudbe pod »Mlada gospa« na upravo »Slov. Naroda«.

Lekarna dr. G. Piccoli,
Ljubljana, Dunajska cesta št. 6 priporoča
želodčno tinkturo,
katera krepi želodec in učinkuje odvajalno. — Naročila se točno izvršujejo 183/T

SVETUJEMO VAM da si naročite „PUCH“ KOLO ki je najboljši!
Dobi se po solidni ceni in tudi na obroke in pri trdki
IGN. VOK, LJUBLJANA, Tavčarjeva ulica šte. 7.

Klavir
dobro ohranjen — radi po-manjkanja prostora takoj na prodaj. — Pismene ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Klavir/804«.

Pomlad!
Nogavice, kravate, srajce, rokavice, namramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice in nogavičke, nahrbtniki, palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. — Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelin
blizu Prešernovega (pomenika) ob vod
Na nitje cene **Ljubljana točna potreba!**

Hektografični aparati, zvitki, masa hektografični tr-kovi vedno n naic neie v za og pri **Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 61 Tel. 2980**

Urejuje: Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek. — Za inzeratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.